

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egy évre -- -- 36 kor.
Fél évre -- -- 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra -- -- 3 kor.

Nyilttéri közlemények megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasarnap, szeptember 23.

Meleget

az aradi szegényeknek!

Még perzselően ontja a nap aranyos sugarait, még mosolyog a természet, de már jelentkeznek a közeledő tél előrsei. Hétfőn megkezdik a bizottságok a város területén levő tüzifa- és szénkészletek összeírását, megállapítják, kinek mennyi fűtőanyagra van szüksége, mert az a cél, hogy a meglévő készletből a többletet a közönség javára lefoglalják, hadd jusson azoknak is a drága kincsből, akiknek nem volt alkalmuk, nem volt protekciójuk már jóval előbb fűtőanyagot beszerezni.

A város vezetőségének ez az elhatározása a legőszintébb elismerést érdemi meg, mert valamiképpen mégis juttat valamit a város ama polgárságának, amelynek volna pénze tát, vagy szemet vásárolni, de egyikből se kaphat. Eladó tüzifa az egész város területén nincsen. Maguk a fakereskedők jelentették ki, hogy nincsen fa. Hétfőn tanácskozni fognak a városházán, a város illetékes tényezőivel, miként lehetne azokat a famennyiségeket megszerezni, amelyeket a fakereskedők már régebben lekötöttek. A kereső polgárok tüzifájáról valahogyan mégis csak történik majd gondoskodás.

De mi lesz azokkal, akiknek annyi pénzük sincsen, hogy néhanapján egy-egy zsák tüzifát vásárolhassanak? Mi fog történni azokkal a szegény, nyomorgó emberekkel, akiket megvesz az Isten hidege? Nem hiszszük, nem merjük elképzelni, hogy a város, amely a humánus, embermentő mozgalmakból sohasem vonta ki magát, a város társadalmának e szerencsétleneiről ne gondoskodnék. Az elmúlt borzalmas tél rettenetes mementóval mered elibénk. Szétnyűtt ruházatu, szétmállott cipőjü, beteg embereket, asszonyokat, gyermekeket láttunk tavaly télen a fagytól összegémberegve a hóvihárban, a csontig ható hidegben. Valamikor ingyen-kenyérrel adtunk belső meleget a szerencsétleneknek, de most már nem adhatunk nekik ingyen-kenyeret, hát legalább gondoskodjunk arról, hogy napjában egyszer barátságos tűz melegében enyhüljenek a hidegtől összezsugorodott tagok.

Adjunk a nincsetleneknek meleget, hiszen nekik is joguk van az éltető melegséghez, amire az idén talán nagyobb szükségük lesz, mint volt valaha. Létesítsen a város vezetősége a város különböző részein melegedő-szobákat, ahol a hidegben dolgozó szegényember pihenő idején erőhoz jut. Mi meg vagunk győződve, hogy a város vezetősége, amely a szegények támogatásától sohasem idegenkedett, meg fogja tenni kötelességét, meleget fog adni azoknak, akik pénzzel nem

vásárolhatnak védelmet a tél borzalmai ellen. Nemes, embermentő munka ez, amelynek megvalósításától sem pénzt, sem fáradságot nem szabad sajnálni.

Közeli béke külső jelei.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bern. Itteni politikai körökben tétőfokát érte el a békevárakozás.

A közeli béke külső jeleit látják abban,

hogy az entente félhivatalos és politikai jelentőségű személyiségeinek hirtelen valóságos vándorlása indult meg. Sajátságos módon Painlevé legutóbbi beszédének tartalmát is optimisztikusan magyarázzák. Az Oroszországban történt események és még sokkal inkább az olaszországi események idézték elő ezt a nem várt nangulatváltozást, amelynek kisugárzásai még a nemzeti tanácsban elhangzott beszédekből is kiérezhetők. A lőszerrendelések erős csökkenése, azoknak Amerikába való áttérése, valamint Amerikának egész hódító hadjárata a semleges államokban, különösen a nyugati Svájcban, azt sejtetik, hogy Amerika üzleti világa a legnagyobb erőfeszítéssel akarja Németországot az európai piacon hatalmába keríteni, vagyis a jövőben azt a szerepet akarja játszani, amelynek elérésével Németországot vádolta. E szándék nagy idegességet kelt még az entente államokban is.

Hága. Semleges diplomataktól érkező hírek szerint a központi hatalmak válaszjegyzéke mindenütt mély benyomást tett és általában azt a reményt keltette, hogy

a békekülátások a mai naptól megjavultak.

Hágai jelentések arról számolnak be, hogy a válaszjegyzék nyugodt, tárgyilagos őszinte hangja a megenyhült helyzet előjelének tekinthető. Semleges államokban a központi hatalmak békekészségének újabb megnyilatkozását látják a válaszban, amelyre az entente sem válaszolhat ellenséges hangon. Semleges diplomataktól egyre jobban bizakodnak, hogy a legközelebbi időben már konkrét formában megkezdhetők a közvetett tanácskozások a béke felé.

Berlin. Egyre több jelentés érkezik Olaszországból, amelyek mind megerősítik, hogy a háboru ellenes mozgalom, amely hosszabb idő óta zavargásokban nyilvánul, egyre nagyobb méreteket ölt. A minisztertanács a hadügyminiszter előterjesztette Lazzarin köriratát, amelyről ki-

derült, hogy ezt az iratot nyolcszáz példányban állították elő és szétküldték nyolcszáz város polgármesterének. Mikor az első körirat nem vezetett kellő eredményre a florenci szociálista párt végrehajtó bizottsága egy második köriratot bocsájított ki. Ez az ősszel tartandó nemzetközi konferenciára hívja fel a figyelmet és azt a követelést tartalmazza, hogy minden erővel a zavargások érdekében kell dolgozni és az osztályharcnak forradalmi jellegget kell adni. Az irat rámutat arra, hogy csak ilyen megnyilatkozások tudnak előkészíteni olyan eseményeket, amelyek Oroszországban történtek, hogy a polgári uralmat megsemmisítsék. A szociálista párt nemzeti kongresszusának kötelessége lesz megmutatni a nemzeti proletárság hatalmát és berendezni saját diktatúráját.

Jakobstadtot elfoglalták a németek.

Berlin, szeptember 22. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsapata:

Heves tüzfámadások után, amelyeket csak St. Juliennél követtek az ellenség sikertelen részlettámadásai, a flandriai arcvonalon a tüzérségi harc tegnap délelőtt ellanyhult. Deltől kezdve pedig a tengerparton és az Isetől a Deuleig ismét nagy heves-ségre fokozódott. Este 6 órakor Lange-marktól Hollebeckig igen erős pergőtűz indult meg, amely egy óra hosszat tartott. Ezzel kapcsolatban az angol gyalogság az arcvonal több helyén ismét támadásba ment át. Csúpán a Bösinghe—Staaten és az Ipern—Roulersi vasutak között, ahol az ellenség rohamát tüzérségünk pusztító elhárító tüzelésében is végrehajtotta, vertük a támadást közelharcban vissza. Tovább délre Hollebecke melletti csatornaig megsemmisítő tüzelésünk ereje törte meg az ellenség támadó akaratait. Csak elvélve jöttek elő fölé-érállása kból angol rohamcsapatok, amelyeket visszavertünk. Itt a tűz újabb fokozása után helyi gya-

logsági harcok fejlődtek ki, amelyek reánk nézve kedvezően végződtek. A nyugati arevonál többi hadseregénél csaknem mindenütt csekély a harci tevékenység. A flandriai harcokban a repülőknél kiváló részük volt. A két utolsó napon 29 ellenséges repülőgépet és 2 kötött léghajót lőttünk le. 3 repülőnk lezuhant. Chlejev főhadnagy 21 és 22-ik légi győzelmét aratta Biselow hadnagy 21-ik ellenségét, Wüesthof és Adam hadnagyok 2-2 ellenséges repülőt lőtték le.

Keleti harctér:

A Duna nyugati partján Schmettow gróf (Egon) altábornagy parancsnoksága alatt küzdő hadosztályaink jól előkészített és pompásan végrehajtott támadással sikerült az orosz állásokat Jakobstadból északnyugatra megtörni kiváló tüzérségi és aknavetőhatás tört utat a gyalogság számára, amelyet a repülők, Erigyes Zsigmond porosz herceg százados vezetése alatt, igen kedvezőtlen időjárás dacára, kitűnően támogatottak. Az ellenséget féktelen rohammal visszavetettük a folyó felé. Az ellenség csapataink nyomása alatt a Duna nyugati partján 40 kilométer széles és mintegy 10 kilométer mély hidfőt feladta és sietve a keleti partra menekült. Jakobstadt kezünkön van. Eddig több mint 4000 orosz foglyot és 50-nél több ágyuból álló zsákmányt jelentettek.

Macedóniai harctér:

Az Ochrida tó és a Skumbi közti hegyvidéken jelentékeny francia erők támadtak. Német és osztrák-magyar csapatok az ellenséget kemény harcban visszaverték. — **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Minden kilométerért 2500 olasz áldozat.

— Fővárosi tudósítónktól. —

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az olaszok csökkenő szívósággal folytatják a Monte-San Gabriele ostromát. Nem alaptalan az a feltevés, hogy minden áron ki akarják köszörülni azt a kudarcot, amely azzal érte őket, hogy mikor egy ízben jelentéktelen sikerük volt a Gabrieleau, világgá kürtölték a hegy elfoglalását. Kitűnik ez a L'Information egyik legutóbbi jelentéséből, amely azt közli, hogy bár nem Cadorna híradásából, de hivatalos forrásból megjött a Gabrieleau elfoglalásáról szóló értesítés Párisba.

Tegnap a brit fő lovaserőkhöz hasonlóan megszállásokra küldték a legkitűnőbb alpini és bersaglieri-csapatokat — tüzérségi előkészítés nélkül. Természetes, hogy halomra lőtték őket. Így azután nem mondható túlzottnak a Wojennisvestia c. bolgár lapnak az a megállapítása, hogy minden elfoglalt kilométer 2500 olasz katonát életébe került.

Genf. A Daily Mail jelenti Milánóból: Az olasz főparancsnokság hadseregeparancsot bocsátott ki, amely a háború küszöbön álló döntő küzdelmet jelenti be, egyúttal kihirdeti, hogy a hadseregben fellépő semlegességi irányzat ellen, amelyet ellenséges ügynökök terjesztenek, a legélesebben állást foglal.

Zürich. A Corriere della Sera azt írja a stratégiai helyzetről, hogy a legutóbbi offenzíva sikereit az ellenséges támadás tartós veszedelme jelentékenyen csorbitja. Az osztrákok és magyarok élénk felderítő tevékenységet fejtenek ki.

Súlyos harcok Macedóniában.

Budapest, szeptember 22. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Délkeleti harctér:

Az Ochrida tótól nyugatra osztrák-magyar és német csapatok a franciák egy erős támadását súlyos harcban visszaverték.

Keleti harctér:

Az osztrák-magyar csapatoknál nem volt különös esemény.

Olasz harctér:

Változatlan. — **A vezérkar főnöke.**
(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Wekerle a helyzet — rabja.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A magyar politikai élet egyik kitűnősége, aki Tisza István gróf bukása után Wekerle Sándort ajánlotta az uralkodónak helyzet szánására, mint egyetlen hivatott egyéniséget, a következő nyilatkozatot tette — az Aradi Közlöny fővárosi munkatársa előtt:

— Mindenekelőtt konstatálni kell, hogy nem az a Wekerle áll a magyar kormányzat élén, akinek az Esterházy-rele alakulat előtt jönnie kellett volna. Akkor arról volt szó, hogy Wekerle ugynevezett nagy kabinetet állít össze, magához méltó férfiakat választván munkatársakul, akikkel megoldhatja a jelenlegi körülmények között reáharuló rendkívül nehéz feladatokat. Most az a Wekerle áll az ügyek élén, aki átvette elődjének anyagi és szellemi leltárát, mintegy végrendeleti végrehajtója elődjének. *Wekerle rabja a mai helyzetnek és nem ura annak.* Az ország érdekében való lenne tehát, ha ezen a helyzeten olyképpen lehetne változtatni, hogy Wekerle visszanyerje teljes akciósabadságát, amire okvetlen szüksége van, ha kormányzati céljait meg akarja valósítani. Nem a választójogi reformról van szó, ami nem ütközik nehézségekbe, mert a választójogi reform nem lesz olyan konzervatív és nem lesz olyan radikális, mint a hogy azt gondoljuk. Ellenben szó van arról a nagy munkáról, amely az országot kell, hogy átsegítse a háború idején, egyben elősegítse a békebe vezető feladatok megoldását. Nem lehet szó a munkapárti uralom rekonstruálásáról, mert ez az exhumáció nem felel meg sem Wekerle célzatának, sem az ország érdekének, ellenben akár koncentráció, akár új alakulat révén egy egységes tábori kellene összehozni amelyre Wekerle önállóan támaszkodhatik. Addig nem találhatjuk meg Wekerlét, amíg Wekerle nem találja meg saját magát. Minden önző pártérdek ellenére ezt az alakulatot okvetlenül meg fogja hozni az idő kategorikus követelménye.

Megoldják

a békekonzferencián a zsidó kérdést.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Treud dr. hollandiai miniszter a következő érdekes nyilatkozatot tette arról a kérdésről, hogy miként alakul a zsidó helyzete a jövőben, a hágal zsidó távirati ügynökség munkatársa előtt:

— „A zsidókérdés nemzetközi probléma, amelynek megoldása világtörténelmi jelentőségű. Ha a világháborúnak az lenne a következménye, hogy a zsidókérdést nemzetközileg megtudná oldani egy zsidó állam megalakításával, akkor ez nekem rendkívül szimpatikus lenne. A legelső követelmény természetesen az volna, hogy a kereszténység részére a szent sírok a keleten valami orton-módon keresztény hatóságok felügyelete alá kerüljenek, vagy nemzetközi jelleget nyerjenek. Azt hiszem hogy e tekintetben semmiféle nehézségtől nem kell tartani. A zsidó nép feltámasztása, már tisztán emberbaráti szempontból is, ideális lenne. Minden emberbarátnak azt kell kívánnia, hogy a zsidókérdést cionista szellemben oldják meg. Mindent meg kell próbálni, hogy a zsidó népet visszatelepíthessük ősi lakóhelyére és hogy végre valahára ez a fájdalmas probléma a legjobb értelemben megoldást nyerjen az egész világ számára.

— Azonban még nem tudjuk megmondani egész bizonyossággal, hogy milyen nemzetiségi problémákkal kell foglalkoznia majd a békekonzferenciának. A körülményektől függ, hogy a zsidókérdés tárgyalásra kerül-e és főleg attól, hogy a békekonzferencia miképp jön létre. Éppen az a kérdés, hogy a tárgyalásokon csak a lényeges pontokra szorítkoznak-e, vagy pedig valamennyi nemzetközi kérdést egyszerre akarják-e megoldani. Ha ez utóbbi történik, akkor a zsidókérdést sem lehet mellőzni. Én, mint egy semleges ország államférfia, erről bővebben nyilatkozhatom. Mi nem irhatjuk elő a nagyhatalmaknak, hogy miről tárgyaljanak a békekonzferencián.

— Hollandiában nincs zsidókérdés. Mi nem ismerünk olyan antiszemita mozgalmakat, mint amelyek Németországban és az osztrák-magyar monarchiában tapasztalhatók és örömmel jelenthetem ki, hogy hála istennek, hogy nem ismerjük. Nekem személyesen a zsidók nem antipatikusak. Vannak kellemetlen zsidók és kellemetlen keresztények és ez mindig így is lesz. De megfordítva is áll a tétel: vannak kitűnő zsidók és kitűnő keresztények.

A jó tulajdonságok nem egy vallási vagy nemzetiségi közösségnek a monopoliunai.

Hollandiában minden ügyes zsidó és minden ügyes keresztény egyformán könnyen boldogul. A zsidó Hollandiában teljesen szabad és az a körülmény, hogy zsidó vallású, vagy pedig hogy a zsidónéphez tartozik, nem akadály. Nálunk a talentum a nemesi levél és a tehetséges zsidó akár miniszter is lehet. Mi büszkék vagyunk szabadelvű hagyományainkra, mert Hollandia sohasem ismerte a zsidó gyűlöletet és a zsidóüldözést. Mikor Hollandia még köztársaság volt már ebben különbözött más nemzetektől. Ha nem lettünk volna zsidó barátok, akkor Hollandiának sohasem lett volna egy Spinózája. Hollandia erkölcsi szempontból is érdekelve van a zsidó probléma olyan megoldásán, ahogy azt a cionista program tervezi. Érthető, hogy Törökországban és az ezzel az állammal szövetséges országokban igen széles rétegek harcolnak a cionizmus megvalósításáért. A történelmi fejlődés irányához tartozik, hogy minden népnek alkalom adassék erői szabad kifejtésére.

A hollandiai miniszter nyilatkozatával kapcsolatosan a német lapok megjegyzik, hogy Palesztina átengedése zsidó állam megalakítása céljából nem jelentheti azt, hogy az ország elszakadjon Törökországtól, hanem a török birodalom keretében és vele szoros szövetségben valósítandó meg. Anglia és Amerika ezzel szemben Palesztinában oly irányban agítálnak, hogy a zsidó kívánságokat saját céljaik szolgál-

latába állítsák és azokkal visszaéjenek. Ezek az angol-szász főrekrék beletartoznak a török birodalom ellen irányuló megsemmisítési programba. A központi hatalmaknak, az antant

céljai elleni harcába beletartozik az a politikai feladat is, hogy a cionizmusnak gyarmatosító tömegmozgalmaival szemben, megfelelő politikai értékelést juttassanak kifejezésre.

Leszállítják az orosz hadsereg állományát.

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Stockholm. A pétervári Djen szerint az ideiglenes kormány tagjai Pétervárról Moszkvába készülnek utazni. Nem lehet tudni, hogy mi a célja ennek az utazásnak. Híresztelik, hogy a kormány addig marad Moszkvában, amíg végleg újja alakul. Egy stockholmi lap a közlés kaposán pétervári tudósítójától arról értesül, hogy Kerenszky Moszkvában akarja magát kikiáltatni a köztársaság elnökiül.

Stockholm. Verhovszky hadügyminiszter a katonai és munkástanács végrehajtó bizottságában nagy beszédet tartott a hadsereg helyzetéről. A hadügyminiszter szerinte a kormány elhatározta, hogy minden parancsokat, aki nem bírja csapatainak bizalmát, más vezérrel cserélnek fel, és nem lesznek tekintettel az illető rangfokozatára, hanem csak arra, hogy a hadműveletek vezetésében megbízható legyen, és politikai tekintetben ne adja okot bizalmatlanságra. Alexejev vezérkari főnök nem maradhat meg állásában, mert nem érti a mai katonai pszichológiát. A főhadiszállást is reformálni fogják. Másik fontos probléma a hadsereg állományának leszállítása, mert a hadsereg nagysága nem áll arányban az ország gazdasági erejével. Ekkora hadsereg terheit nem viselheti az állam a vállain. A helyzet az, hogy ma az összes megsemmisítettnek csak egytized része van a fronton, a kilenc tized része a mögöttes országrészekben s ezeknek ellátása tetemes összeget emészt fel. A kormány elhatározta, hogy a különböző katonai szervezetek

tényleges állományát a fronton és a mögöttes országrészekben egy harmaddal leszállítja anélkül, hogy az aktiv katonák, az ágyuk és gépfegyverek számán változtatna.

Pétervár. Mohilevből táviratozzák, hogy Kerenszky, aki állandóan a főhadiszálláson tartózkodik, több tábornokot fogadott, köztük a délnyugati arcvonal parancsnokát és Lubodint a nyugati arcvonal vezérkari főnökét. Kornilovot és társainak, akiket egy hotelben internáltak, nagy számú csapatokat kellett őrizetükre kirendeelni, ezért a katonai és munkástanács azt követeli, hogy a tábornokot fogházban helyezték el. A munkási és katonatanács közli, hogy az úgynevezett vadászalraj, melyet a tábornok őrzésével bíztak meg, igen gyanúsán viselkedik és nem titkolja rokonszenvét a tábornokok iránt. Kerenszky megparancsolta, hogy ezt a zászlóalrajt távolítsák el és más csapatokat bizzanak meg a tábornokok és társainak őrzésével.

Pétervár. Az ideiglenes kormány a megváltozott helyzetre való tekintettel megengedte, hogy a betiltott Nowoje Vremje és Nowoja Siza című lapok megjelenjenek.

Pétervár. Az ideiglenes kormány rendeletet bocsátott ki, amely szerint Nikitin posta és távirat minisztert ezen tárcája megtartásával kinevezték belügyminiszterré.

Hága. Az Allgemeen Handelsbladed közli, hogy a bolsevik párt egy határozati javaslatot fogadott el, amely a rögtöni békekötést követeli. Egy másik javaslatot is beterjesztettek, amely Kerenszky elmozdítását követeli.

Kivetette a viz Lázár Mihályné holttestét.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny mai számában rövid tudósítást közölt arról a megrendítő szerencsétlenségről, amely a szomszédos Gyorok községében történt. Lázár Mihály Máv. állomásfőnöknek fiatal felesége és nyolc éves leánykája, — amint azt megirtuk — fürdés közben szerencsétlenül jártak és mind a ketten belefulltak a kavicsbánya melletti tóba. Gyoroki tudósítók ma a következő részleteket közli a lesújtó tragédiáról:

— A kavicsbánya mellett lévő tavat négy-öt év óta használja a gyoroki közönség fürdőzésre. A tó úgy keletkezett, hogy amint bányászás közben egyre mélyebb és mélyebb rétegekre hatoltak, a gödör aljából természetes viz fakadt, amelynek lefolyása nincsen. A víz sekélyebb és mélyebb részből áll, bejárata náláig térdigérő, majd fokozatosan mélyedni kezd, és a szerencsétlenség valószínűleg ott történt, ahol a víz hirtelen sokkal mélyebb lesz és több mint két méter mélységű. A gyoroki intelligencia nyaranta mindennap kijárt fürdeni a tóba, és az állomásfőnök családja is minden napos vendége volt a fürdőnek, sőt olykor naponta kétszer is kimentek a tóba, amely a vasúti állomáshoz közel, körülbelül nyolcszáz méternyire van.

Tegnap délután négy óra felé az állomásfőnök felesége nyolc éves kis leánykájával me-
gint fürdőni mentek. Rendszerint nem sokáig

maradtak a fürdőben, és mikor hat óra felé még mindig nem érkeztek vissza, a férjnek már gyanus volt ez a szokatlan távollét. Kiküldte cselédjét a tóhoz, hogy hívja már be a fürdőzőket. A cseléd bement a tó partján lévő fából összetakolt kabinba, rendben ott találta az ur asszonyt és kis leánykájának ruháit, de a fürdőzőket nem találta sehol. Egy darabig várt még, hátha megtalálja őket, de miután nem akadt nyomukra, visszament az állomásfőnökhöz, akinek ijedten jelentette, hogy hozzátartozóit nem leli sehol. Az állomásfőnök erre rögtön maga szaladt el a tóhoz és mikor még ő sem találta meg őket, odahívta a közelben lévő bányamunkásokat, akikkel együtt családjának keresésére indult. Csákyakkal átkutatták az egész vizet, de a kutatás eredménytelen volt. Időközben a sötétség is beállott már és ez is nagyon megnehezítette a keresést. A faluban gyorsan híre terjedt a szerencsétlenségnek és a lakosság sereggestül sietett ki a tóhoz, hogy segítségére legyen a mélyen sújtott férjnek családja keresésében. De minden keresés hiába volt, egész éjszaka nem tudtak ráakadni a holttestekre.

Ma reggel azután négy óra felé a viz kivetette magát a szerencsétlenül járt ur asszony holttestét. A gyermeknek, aki sovány, vézna testalkatú volt, holtteste még mindegy ideig nem került felszínre. Hálókkal és horgokkal egész napon át keresték a gyermek hulláját is, de még nem találták meg. A gyoroki községi orvos megvizsgálta az asszony holttestét és konstatálta rajta, hogy a halált fulladás idézte

elő. A holttesten külső sérülésnek vagy erőszaknak semmi nyomai sincsenek és így kétségtelen, hogy szerencsétlenség történt. Az asszony holttestét beszállították a temető halottas házába. A királyi ügyészség megadta a temetési engedélyt, miután kétségtelen, hogy büntény nem történt, hanem véletlen szerencsétlenség áldozata az ur asszony. Holnap délután temetik.

A köztisztelőben álló férj iránt, aki ilyen tragikus módon vesztette el egyszerre feleségét és gyermekét, akikkel ideális családi életet élt, az egész községben mély és őszinte részvét nyilvánul meg. Lázárné 33 évet élt, előkelő földművelésügyi családból származik.

Villanvlámpással dolgoznak a Hegyalja tolvajai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Hegyalja egyik községében, Solyosváron a szőlőcsész agyvomott egy aradi katonát, aki szabadságon volt otthon és meg akarta dicsmálni a szőlőt. A katonát Geriya Józsefnek hívják. A szőlőcsész, Tolán Jánost letartóztatták és bekisértek Aradra az ügyészség fogházába.

Ezzel a tragikus esettel kapcsolatban rámutatunk arra a rendszerre vált lopásra, amelyet a Hegyalja községeinek lakói a szőlőkben és gyümölcsösökben elkövetnek s a mellyel óriási károkat okoznak a szőlősgazdáknak. A mai napon az aradi rendőrök 120—130 falusi asszonyt kísért fel a piacról a városházára, mert valamennyi engedély nélkül árusított szőlőt és egyéb gyümölcsöt. A főkapitány ugyanis elrendelte, hogy az aradi piacon csak azok a parasztasszonyok árusíthatnak gyümölcsöt, akik községük elől járóságának bizonyítványával igazolni tudják, hogy saját gyümölcsösük termését árusítják.

Bármennyire is furcsa a rendőrségnek ez a szigorúsága, szükséges, mert ezzel némileg elejét veszi a lopkodásnak, mert a tolvajoktól megvonja annak lehetőségét, hogy a lopott gyümölcsöt könnyű szerrel értékesíthessék. A ma bekisért asszonyok nem bírtak községi igazolvánnyal s így alapos a feltevés, hogy nem igaz uton jutottak a gyümölcsökhöz.

Hogy mennyire elfajult a Hegyalján a gyümölcs-lopás, mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy most már éjszakanak idején villamos zseblámpa világítása mellett dolgoznak a tolvajok, akik szívesen reszkiroznak 50—60 koronát egy-egy villamos zseblámpáért, hiszen az üzlet felette rentábilis, ha a lopott szőlő kilóját 4 koronáért is elárúsíthatják. Az alkalom a lopásra nem is olyan nehéz a Hegyalján, hiszen a drága gyümölcs könnyen megközelíthető, ott mosolyog a szőlőgerezd, a piros alma az országút mentén és csak az nem lop beöklük, aki éppen nem akar, vagy akiben becsületes érzés lakozik. Már pedig a sok tolvaj és azt igazolja, hogy a Hegyalján a Jelkiismeretből nem csinálnak nagy kázust s bizony az odaváló parasztok nem nagyon sokat törődnek a magántulajdonnal, amikor a gyümölcs-árusítás busásan jövedelmező üzlet. A csendőrség rövid idő alatt nem kevesebb, mint tizenegy villamos zseblámpát kobzott el tetten ért tolvajoktól.

A csendőrség egyébként mindent elkövet, hogy a tolvajlásoknak gátat vessen. Az

Aradhegyaljai Motorosvasúton állandóan csendőrök vizsgálják az utasok podgyászát és minden nap több paraszt asszonytól szednek el szőlőt és egyéb gyümölcsöt, mert nem tudják igazolni, hogy saját gyümölcsösük termését viszik a városba.

Ez a gyümölcs-tolvajlás is egyik érdekes jelentősége a háboruban elfajult erkölcsöknek.

Tévedés a kegyelmes asszony arcképével.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Érdekes ügyet tárgyalt ma a budapesti büntető járásbíró. Pesta Frigyes hírlapíró feljelentette Reisz Jenőt, a Haditermény részvény társaság igazgatóját és Békessy Imrét, a volt Esti Újság társtulajdonosát, rágalmazás miatt, mert Békessy Bethlen Oszkár dr.-nak és a szerkesztőség több tagjának jelenlétében azt mondta, hogy Reiszról hallotta, hogy Pesta meg akarta zsarolni egy nagy bank elnökét. A mai tárgyaláson a vádlottak nem jelentek meg, hanem ügyvédekkel képviseltették magukat. Reisz Jenő ügyvédje kijelentette, hogy Postáról ügyfele rágalmozó kijelentéseket nem tett, amire a Reisz ellen emelt vádat Pesta ügyvédje elejtette.

Békessy ügyvédje elmondotta, hogy Békessy nem szopta az újjából azt, amit mondott, neki Reisz mondotta, viszont a szerkesztőségben nem mint rágalmat, hanem mint érdekes dolgot adta elő. Arról volt szó ugyanis, hogy Pesta eltévesztette az ajtót és ahelyett, hogy a bankhoz ment volna, amelynek elnökét kereste, a Hitelbankhoz ment, amelynek akkor Reisz a titkárja volt.

Bethlen Oszkár dr., a volt Esti Újság szerkesztője a következő vallomást tette:

— Azt mondtam Békessynek, hogy konkrét adatok nélkül nem járhatok el Pesta ellen, minthogy Békessy mindenáron azt akarja, hogy felmondjon Pestának. Egyszer azután Békessy az egész szerkesztőség előtt azzal jött hozzám, hogy adatai vannak Pesta ellen. Elmondotta, hogy Reisszel folytatott bizalmas beszélgetést. Szerinte Reisz azt mondta, hogy mikor a Hitelbank titkára volt, megjelent nála Pesta és közölte vele, hogy súlyos adatokat tud az excellenciás ur feleségéről. Azt mondta, hogy fotográfiai is vannak nála. Reisz — mondotta Békessy — nevetni kezdett, mert a Hitelbanknál csak egy öreg kegyelmes asszonyról lehetett szó, akire a célzások alkalmazhatók lehetek volna. Reisz felszólította Pestát, hogy mutassa meg a fényképeket és ő eleget is tett a felhívásnak. Reisz megnézte a fényképeket és erre még jobban mulatni kezdett, mert a fényképek egy fiatal hölgyet ábrázoltak. Csak akkor tudta meg Pesta, hogy rossz helyen jár és összetévesztette a Hitelbankot egy másikkal. A jelenetnek az lett a vége, hogy Pesta szédülten kitámolygott. Én ezután felelősségre vontam Pestát és felszólítottam, hogy keresse fel Reiszt és tisztázza az ügyet. Pesta azzal jött vissza, hogy volt a Hitelbanknál, de Reiszt nem találta ott, mert elutazott Budapestről. Viszont Békessy azzal jött hozzám, hogy Reisz Budapesten van és jelentette azt, amit mondott. Később elaludt az egész ügy, még néhányszor figyelmeztettem Pestát, hogy tisztázza a dolgot, azután végleg megfeledkeztem róla. Békessy azt is mondta, hogy valaki a Haditerményrészvénytársaságnál az Esti Újság részére illetéktelenül pénzt

vett fel és mindenki azt gondolhatta, hogy az illető Pesta volt.

A perbeszédék után a járásbíró Békessy-t ezer korona pénzbüntetésre ítélte.

Vélemények a király békejegyzékéről.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A monarchia és Németország válaszára vonatkozóan több politikai vezérférfiu véleményét ismertettük. A válaszok, amelyeket alább adunk, egyekek bban a felfogásban, hogy a két békejegyzék elsőrangú dokumentum és most már nem marad más hátra, mint a feszült, reményteljes várakozás: hogyan reagálnak az entente hatalmak?

Apponyi Albert gróf

a következőkben ismertette felfogását:

— Eppen most olvastam el a monarchia és Németország választát, amelyet igen jónak találok. Fontos, hogy Ausztria-Magyarország, valamint Németország megegyezzenek abban, hogy elfogadják a pápa békejavaslatát, amelynek segítségével elérhetőnek vélik a békét. Mi már többször bizonyítékát adtuk békekészségünknek és mostani válaszuak sem egyéb, mint bizonyíték annak, hogy hajlandók vagyunk tisztességes békét kötni. Most már igazán csak ellenségeinken áll, hogy ők is kijelentsék hajlandóságukat a tisztességes békére. Csaldónék az emberiségben, ha ez nem történne meg.

Károlyi Mihály gróf,

a következő érdekes kommentárt fűzi a német és osztrák-magyar békejegyzékhez:

— Bizonyára az egész világon nagy feltűnést fog kelteni az a két nyilatkozat, melyet Németország és a monarchia válaszként adott a pápának. Első pillantásra konstatálni lehet, hogy a mi válaszuak sokkal szerencsésebben, ügyesebben és diplomatikusabban van megfogalmazva, ami főleg abban jut kifejezésre, hogy így az általános leszerelés, mint a választóbíró-ság kérdésében sokkal határozottabban foglal állást és mellőzi mindazokat a kényes rekrimnációt, amelyek igazán teljesen feleslegesek és meddők.

— Nem tartom szerencsésnek azonban és ezért a külügyminisztert teszem felelőssé, hogy nem ő küldi a jegyzéket, hanem öfelsége a maga személyében írja. Ez nemcsak nem felel meg diplomáciai hagyományoknak, hanem ellenkezik a demokrácia szellemével is, amely óriási fontossággal bír. Mert hiszen a népek békéjéről, annak helyreállításáról van szó és ilyenkor legalább indirekte a nép képviselőt is látni szeretném.

Bécs. A ma reggeli lapok behatóan foglalkoznak azzal a válasszal, melyet a központi hatalmak a pápa jegyzékére adtak. Olyan felfogás is mutatkozik, hogy Németország és Ausztria-Magyarország véleménynyilvánítása nem alkalmas arra, hogy a békekonferenciához vezetne.

A Fremdenblatt, a külügyminiszterium lapja, a pápának adott békejegyzékről ezeket írja: Az osztrák-magyar monarchia, mely életének védelmére ragadott fegyvert, már sokszor számos tanujelét adta békés hajlandóságának és békeszeretetének a reánk erőszakolt háboru folyamán és illetékes tényezők nyilatkozataival semmi kétséget sem hagyott fenn aziránt, hogy csak addig akar harcolni, a míg egzisztenciáját és fejlődése zavartalan biztosítását veszedelemben látja. Mint biztosítva tudja integritását, amint eltűnnek az akadályok gazdasági fejlődésének utiából, minden

hárci célját teljesen elérte. A pápa javaslatai olyan természetűek, hogy megvalósításuk teljesen számol egzisztenciánk biztosításának és életünk fejlődésünk zavartalanságának követelményeivel. A király ennek folytán teljes mértékben elfogadja a pápa javaslatait. Ha ellenségeink szintén így fogadják, akkor magától elkövetkezik az annexió és kártalanítás nélkül való béke, amelyet a pápa kíván és amelynek a monarchia részéről semmi akadály sincs.

A Neue Freie Presse szerint a békejegyzék eddig ismeretlen korszakba vezet, miután leszerelésről és választott bíróságról beszél. A jegyzék a pápa összes javaslatait megerősíti. A központi hatalmaknak a békére való készségeit ezután komolyan senki sem vonhatja kétségbe. A központi hatalmak válasza fel fogja bátorítani a pápát, hogy a megkezdett uton tovább haladjon. Fel fogja szólítani a hatalmakat, hogy kezdjék meg a béketárgyalásokat? Ha megteszi, nem kell tartania a visszautasítástól.

A Neues Wiener Tagblatt azt mondja, hogy a császár válaszában újból fel lehet találni a békére való készségeit. Az Olaszország részére való területátengedésekről azonban vitatkozni sem lehet. Az entente hatalmak most előreláthatólag szintén kénytelenek lesznek a pápának válaszolni.

A Zeitsung véleménye szerint a békejegyzékben a legérdekesebb a belga és az eizász-lotharingiai kérdésre vonatkozó véleménynyilvánítás hiánya. A pápa tulajdonképpen békejavaslata tehát válasz nélkül maradt és így az egész má a viszonyok mostohasága következtében arra van elítélve, hogy torzó maradjon.

Tisztelegések

Neuman Dániel bárónál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi zsidó egyesületek ma küldöttféleg tisztelegtek Neuman Dániel bárónál és üdvözölték abból az alkalomból, hogy betöltötte életének 80. évét. Délben a hitközség képviselőtestülete tisztelegte Nemess Zsigmond dr. országgyűlési képviselő hitközségi elnök vezetésével, aki lelkes szavakkal üdvözölte az ünnepeit. Neuman Dániel báró meghatottan mondott köszönetet a képviselőtestület tagjainak, akikkel karöltve a hitközség fellendülése érdekében eddig is erejéhez mérten tevékenyen közreműködött. Arra kérte a megjelenteket, hogy szeressék benne továbbra is azt a munkatársat, akiben ha egyéb semmi, de a jóakarát mindenestre megvan.

A hitközség képviselőtestületével egyidőben tisztelegte a Chevra Kadisa is Pick Ernő elnök vezetésével, továbbá a Jótékony Egylet Hegyi Albert elnök vezetésével, a Kiházasító Egylet Kohn S. N. elnök vezetésével és a Rosenberg Sándor-komagylet Fekete Jakab elnök vezetésével, akik valamennyien lelkes szavakkal üdvözölték a 80 esztendőös bárót.

A hitközségi küldöttségeket megelőzően a zsidó iskolák tantestülete tisztelegte Kemény Manó igazgató vezetésével. Az üdvözlő beszédre mondott válaszában Neuman Dániel báró a tanítók lelkére kötötte, hogy vigyázzanak az ifjuságra és neveljék becsületes, jellemes magyarokká. Az iskola az — mondotta — amelyre a legnagyobb gond fordítandó s neki is abban telik legnagyobb öröme, ha az ifjuság egészséges fejlődését láthatja. Megemlékezett arról, hogy az általa létesített tornacsarnokot a háboru alatt elvonták rendeltetésétől, de azt az óhaját fejezte ki, hogy mihelyt az iskolát visszaadják rendeltetésének, a tornatanításra különös súlyt fektessenek.

A jubiláns már napokkal ezelőtt nagylelkien emlékezett meg a különféle egyesületekről s így 1000—1000 koronát juttatott a Nőegyletnek, a Népkönyvtárnak, a Jótékony Egyletnek, a Chevra Kadisának, a tisztviselők nyugdíj-alapjának és a szegényeknek. Együttal kilátásba helyezte, hogy az árvaházban s az öregek otthonában külön alapítványt fog létesíteni.

Egy bankember nyilatkozata az aradi részvények áremelkedéséről.

— Az emelkedés okai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi kávéházi tőzsde élénk forgalmáról, a részvények árhullámozásáról és általában az értékpapírcsere eseményeiről írott cikkeink élénk visszhangot keltettek az aradi közönség körében. Ezt igazolja az alább olvasható nyilatkozat, amelyet egy ismert aradi bankférfi tett előttünk. Az érdekes adatokat tartalmazó ez a nyilatkozat olyan férfiútól származik, aki évtizedek óta működik a bankszakmában és távol tartva magát a részvény körüli játéktól, csöndesen és nyílt szemmel figyelte az eseményeket. A nyilatkozat így hangzik:

— Az Aradi Közlöny legutóbbi számaiban sok hozzáértéssel megírt cikkek jelentek meg az aradi nagyobb pénzintézetek részvényeiről. E cikkek rendkívül alkalmasak arra, hogy a részvénybirtokosokat és a vásárlókat kellően tájékoztassák az értékpapírok jelenlegi, valamint a jövőben remélhető értékéről és megóvják a közönséget attól, hogy téves benyomásoktól vezéreltetve jóvá nem tehető káros lépéseket tegyenek. Hálás elismerés illeti ezért az Aradi Közlönyt, mert közgazdaságilag igen hasznos tevékenységet fejt ki ezen a téren is.

— Az ilyen cikkek nagy horderejét elismerve, néhány adattal én is szolgálhatok arra nézve, miért vannak jelenleg emelkedőben az aradi nagyobb pénzintézetek részvényei. Tudvalevőleg a tőke mindig számító és számításaiban jóformán sohasem téved. Az aradi papiroktól a tőke az utóbbi időkben távoltartotta magát, mert más tereken, az áru- és értékpapírcsere jobb, termékenyebb elhelyezést talál. Az utóbbi időkben ugyanis az áru- és értékpapírcsere szabad forgalma igen szűk tere szorult a különböző megszorító rendelkezések következtében. Ezért a tőke kénytelen ismét az értékpapírok felé gravitálni. A papírok a háboru-

ban megszokott túl magas nyereségeket általában nem biztosítják, azonban mégis kielégítő nyereségekkel kecsegtetnek és teljesen biztos elhelyezést nyújtanak. Ezt a leghatározottabban állítom a következő indokok alapján: a most már valószínűleg rövidesen bekövetkező békeidő óriási lendületet ad majd pénzintézeteinknek, mivel az ingatlanok, az áru és az összes ingóságok értékei erősen emelkedtek, azok megszerzéséhez sokkal nagyobb tőkésre lesz szükség, ennélfogva az intézetek tőkéi elhelyezhetéséhez minden képzeletet felülmúló tág teret fognak nyerni, ami által nyereségeik, ennélfogva osztalékaik is lényegesen növekednek. Ez a körülmény már magában véve is indokolja az utóbbi időkben tapasztalt értékelkedést.

— Ezt a jövőt előre látva, a takarékpénztárak már most és a legközelebbi jövőben előkészülnek a megfelelő saját tőke, helyesebben részvénytőke megszerzésére, a mit csakis új részvények kibocsátása által érhetnek el. A részvénykibocsátás megszokott technikája pedig az, hogy az új részvényeket mindig jóval alacsonyabb áron kínálják fel a részvény tulajdonosának, mint a minő árfolyammal bír az illető részvény. Egy régi részvény birtokosa kap tehát egy újabb részvényt igen olcsó áron, amit számításba kell venni mindenkor, ha a kibocsátást megelőző időben ily papírt elad vagy vesz.

— Ez a felemlített két tény is elég ok az utóbbi időkben tapasztalt nagy vásárlási kedv élesztésére. Némelyek ugyan állíthatják, hogy ezek csak feltételezések, de nem holt biztos adatok. A tőke azonban sokkal inkább előrelátó, sem hogy ily emberi számítás szerint biztosan bekövetkezhető

helyzetet előre ne eszkomptáljon. Vannak azonban ennél is biztosabb okok, amelyek előidézői a papírok vásárlásának és áraik emelkedésének. Az Aradi Első Takarékpénztár, az Aradmegyei Takarékpénztár a béke éveken száztizenöt-száztizenöt korona osztalékot fizetett, az Aradi Ipar- és Népbank ötven-harmincöt koronát, az Aradi Polgári Takarékpénztár tizetöt koronát, holott most már semmi ok sincs arra, hogy továbbra is az 1916. évben lenyomott osztalékok maradjanak. Sőt a nagy fellendüléstől várható az osztalékok emelkedése nemcsak a béke időben elért fokig, hanem azon felül is.

— Pedig az árfolyamok még most sem érték el a korábbi idők árfolyamait. Ezért kell még emelkedniök annál is inkább, mivel a tőkék betétkamatlába alacsony, tehát a részvényekben elhelyezett pénz sokkal jobban kamatozik, továbbá az esetleges lombardirozás esetében igénybevett kölcsön kamatlába is sokkal kedvezőbb, mint a háboru előtti években volt. Ha csak a béke időben fizetett aradi osztalékokat vesszük is számításba — pedig ezeknek természetesen emelkedni kell — a hozamot pedig öt százalékos alapra helyezjük, (ami minden esetre nagyon kielégítő a betét négy-, négy és fél százalékos kamatlába mellett), akkor az Aradi Első és az Aradmegyei Takarékpénztár részvényeinek legalább 2300 korona árfolyammal kell bírniök, az Ipar- és Népbankéknak legalább 700 koronával, a Polgári Takarékpénztári részvényeknek 300 koronával. Ez árfolyamokhoz még hozzáütendők az 1917. évben már elmúlt kilenc hónapra eső osztalék-részek.

— Vannak olyanok, akik a korábbi magasabb árakat túlzottnak mondják. Őket azonban nem fogadhatjuk teljesen elfogulatlan egyéneknek, mert nekik az az érdekük, hogy az árfolyam minél alacsonyabb legyen. A pénzintézetek emez exponensei azért ellenzik a magasabb árfolyamokat, mert a drágábban vásárolt részvény tulajdonosa fokozottabb igényekkel léphet fel az osztalék megállapításánál.

Miért járt Glücklich Vilma Aradon?

Írta: dr. Ausztörvell Lászlóné.

A mai választójogi blokk gyűlés egyik legérdekesebb szónoka kétségkívül Glücklich Vilma tanárnő, a feminista egyesület küldöttje lesz, ő fogja kiváló szónoktalentségével ismeretelni, miért legyen a nőknek választójoguk.

Csodálatos, hogy ennek a kérdésnek legnagyobb ellenségük a nők és éppen ők azok, akik minden feministától iróznak. Ennek azonban, mint minden érzelmelek, lélektani oka van. A női lélek finom és szövevényes, néha okát sem tudja adni rokon, vagy ellenszenvének, mert a benyomást, mely valamelyikét előidézte, régen elfelejtette, de az, amit szült, ott él lelke rejtekében.

A feminizmust az angolok kétségkívül tülhajtották, nap-nap után komikus dolgokat olvastunk róluk az újságokban, a többek között, hogy táblákat visznek, amelyen rá volt írva: „le a férfiakkal“, „le az elnyomókkal“ stb., ehhez hasonló más izetlen túlzásokkal. Voltak olyanok is, akik behatoltak az államférfiakhoz és életveszélyes fenyegetésekkel akarták „meghódítani“ az eszméket, ha azután bezárták, halsíki mártíromsággal akarták meghalni. Ezek

és hasonló dolgok jó és rossz a német elmés definicio, hogy „was ist Feminismus“, „wenn schon Niemand mehr kommt“ elérték a határukat és nagyon sok jó izlésű, komoly gondolkozású nőnek vette el a kedvét, hogy a dologgal tovább foglalkozzék.

De azért Budapesten volt egy lelkes kis csoport, akiket senki sem riasztott vissza, akik mint az első keresztények, dacolva a gunnyal, rossz akaratú ráfogásokkal, addig eselekedtek a szépet, a jót, a hasznosat, hogy altruizmusukkal kezdtek meghódítani az idegenkedők szívét. Osupa művelt, intellektuális munkával foglalkozó nők voltak ezek, akiknek nagy elfoglaltságuk mellett maradt még annyi idejük, hogy írásban, szóval, de főleg tettekkel küzdjenek az eszméért.

Ők voltak azok, akik rá mutatnak, hogy az államháztartásban, mint a családi háztartásban nélkülözhetetlen a nő, mit a háboru szomorú közbejötté elvitázhatatlanul igazolt.

A nagy drágaság, a rossz eselédviszonyok miatt nap-nap után hallani az aszonyoktól: „csak kérnének a nőktől tanácsot, vagy ők intéznék ezeket a dolgokat, majd másképp lenne minden.“ De még mi csak sopánkodni tudunk, addig ez irányba ez a lelkes csapat eselekszik is.

A háboru elején a hadisegélykeresőknek adtak jó tanácsokat annak utánjárásához, munkához juttatták azokat az uri szegényeket, akiknek míg férjeik kerestek, fogalmuk sem volt a kenyérkeresetről, jó tanácsokkal látták el, mihez fogjanak, kiharcolták a nagytőkénél a nőknek a magasabb munkabért. Az erdélyi betörések alkalmával kettőzött erővel dolgoztak ez irányban, úgy, hogy aki ezt látta a fájdalom órákban felőjük fordult érző lelke szimpátiájával. Ők azok, akik a nők alapos kiművelését kívánják, semmiben a feleletességet, mit szemükre vetnek, semmiféle kurzusokat, hanem a fiukéval egyenlő iskoláztatást, hogy munkájuk is azokéval egyforma legyen és ennek megfelelőleg a keresetük is.

Most nyilvánvalóvá lett, hogy mások az angol suffragettek és mások a művelt lelkű magyar feministák, akik kerülve minden izésten feltűnést, megmutatták, hogy mit tudnak tenni és mit akarnak majd tenni.

Okos államférfiak, tanárok, bírák, híres orvosprofesszorok, akik legjobban ismerik a női psychét és éppen ezért nem állítják, hogy a nők majdnem mind hisztérikák és nincs okos és kitartó, férfiakhoz hasonló munkakörhöz erejük, ellentétben azokkal a férfiakkal, akik ezt állítják és akik büszkék, hogy nagy

Bányakatasztrófa ötvenkilenc halottal.

— *Saját tudósítók telefonjelentése.* —

A Zsil-völgynek egyik legmodernebbül kiépített bányarészen olyan óriási katasztrófa történt, amilyen a magyarországi bányaszerencsétlenségek történetében eddig páratlanul áll. Évről-évre meg szoktak ismétlődni bányaléggrobbanás következtében a bányaszerencsétlenségek, ilyen katasztrófa még sem a Zsil-völgyében, sem másutt nem volt tapasztalható. Ez a szerencsétlenség még szerdán délután történt az Urkán Zsilvölgyi Köszénbánya Részvénytársaság lupényi bányái egyikében.

A Szent István és az Ilona bánya, amely két kilométer hosszúságú egymással szorosan össze van kapcsolva. Ebben a bányában mintegy nyolc-kilencszáz munkás dolgozik. A bányában fokozott termelés folyt, hogy a román betörés következtében támadt produktívesztéséget legalább némileg pótolhassák.

Szerdán délután az Ilona bányában eddig még ismeretlen okból tűz keletkezett. A tűz következtében a szomszédos Szent István tárnában bányaléggrobbanás támadt, amely az egész bányát beomlasztotta.

A bent levő munkások eszeveszett iramban rohantak ki és egymást a szó szoros értelmében letaposták. Növelte a katasztrófa nagyságát, hogy a mentőkészülékek nem voltak úgy elkészítve, mint a román betörés előtti időben. A román háború okozta bányarongálás ugyanis még mindig érezteti hatását a bányák felszerelésénél.

A szomszédos bányákból természetesen segítségére siettek a katasztrófa színhelyén dolgozó munkásoknak. Azonban ezek közül is többen szerencsétlenül jártak. A mentők közül ötven belepusztultak az égő tárnákba. Estére megállapították, hogy ötvenkilencen meghaltak és ötvenötven megsebesültek, akik közül négyen haldokolnak.

A szerencsétlenség híre természetesen gyorsan elterjedt az egész Zsil-völgyében. A csendőrség azonnal vizsgálatot indított, hogy mi okozta a katasztrófát, illetve, hogy miből keletkezett a tűz az Ilona tárnában.

A bányászokat a munka megkezdése előtt alaposan átvizsgálják, nehogy valami veszélyt

rejtő tárgyat magukkal vihessenek. A tárnában dohányozni, vagy tüzet gyújtani nem szabad, mert abból bányaléggrobbanás történhetik. Hogy mikép keletkezett a tűz az Ilona bányában, azt lehetetlenség volt megállapítani, és nem is tudják sohasem kideríteni, mert az eset közvetlen tanúi már halottak.

Az elpusztult bányászok legnagyobb része családos ember. A halottak között négy bányászaltiszt is volt. Az Ilona tárnában keletkezett tűz még mindig tart. A halottakat ma délután két órakor temették el. Megjelentek azon a környékheli katonák és bányamunkások, mintegy húszezren. A halottakat a bányászzenekar kísérte utolsó utjukra. A temetésen megjelent Szabinszky ezredes is.

„Akasztófára kerül a férje, Begába ugrik a fia.”

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

A temesvári hadosztálybírósa mai tárgyalásán érdekes vita folyt le Alföldi Géza dr. főhadnagy, katonai vádló és Menkes Lipót százados vádlott között.

Alföldi Géza dr. felvilágosítást kért arra vonatkozólag, hogy milyen előírások vannak érvényben a katonai raktárak készleteinek beszerzése tárgyában. Bemutat egy ilyen szabályzatot és kiemeli, hogy Menkes eljárása a készletek beszerzése körül nem fedi ezt a szabályzatot.

Menkes Lipót kijelenti, hogy a katonai ügyész által bemutatott szabályzat a béke idejére vonatkozik. A háborúba egészen más viszonyok vannak s azért a felettes hatóságok igen sok utasítást, rendeletet adtak ki, melyek a békére vonatkozó szabályokkal ellenkeznek. Hogy mennyit készletet kellett tartani arra vonatkozólag Menkes különböző aktákat mutat be.

— Ön sokkal nagyobb készleteket szerzett be — mondotta Alföldi dr. főhadnagy — mint amennyit szabad lett volna. Ezt nyilvánvalóan azért tette, mert az egyes cégektől a

náluk vásárolt áruk után pénzajándékokat kapott.

— Ez nem felel meg a valóságnak. Az ajándékokat mindig csak az üzletek lebonyolítása után kaptam.

— Tudta a felesége azt, hogy ön pénzeket kapott s tudta az ajándékozó cégek neveit is?

— Nem tudta.

— A rendőrség előtt tett vallomásában a felesége jegyzőkönyvbe mondotta, hogy ön pénzeket kapott egyes cégektől és azokat meg is nevezte.

— Ezt a jegyzőkönyvet semmisnek és érvénytelennek kell kijelentennem. Azok az urak, akik nekem pénzajándékokat adtak, soha sem jöttek el a lakásomra, hanem mindig az írodámban kerestek fel. A feleségem soha sem volt az írodámban és így nem is láthatta, hogy én pénzeket kaptam. Odahaza pedig említést sem tettem minderről, annál kevésbé neveztem meg az ajándékozókat. Tiltakoznom kell azonban a jegyzőkönyv ellen azért is, mert a budapesti rendőrség kirendeltsége feleségemet a kihallgatás előtt nem figyelmeztette, hogy nem köteles vallani ellenem. Ettől eltekintve még meg kell állapítanom azt is, hogy a budapesti rendőrség a feleségemtől a vallomást kizárólag formálisan kicsikarta. Feleségemet becitálták, ott gorombáskodtak vele, kiabáltak rá és mikor a feleségem ennek dacára sem akart vallani, akkor azt mondták neki, hogy jól van, de akkor

a férjét nemsokára az akasztófa fogja látni, a fiát pedig a Begában, ahová szegyenében ugrál fog.

Ezek a borsasztó szavak úgy hatottak feleségem idegeire, hogy elájult. Estétől éjjelig eszméletlenül fekvő a feleségem s mikor magához tért, teljesen össze volt törve és szinte akarathátul hátként úgy mondta be vallomását a jegyzőkönyvbe, ahogy a rendőrség kívánta és eléje mondta.

Alföldi Géza dr. katonai ügyész azt kívánta, hogy Menkes aktákkal és számlákkal bizonyítsa be azt, hogy a háború elején adósságai voltak és olyan nyomasztó anyagi viszonyok között élt, hogy kényszerülve volt a pénzajándékok elfogadására.

Sachter Frigyes dr. főhadnagyhadbíró, a tárgyalás vezetője itt közbeszólt:

hódítók és hiúságból nem azokról a bájos nőkről állítják, hogy szegény beteg lelkű nők, akik kellemes órákat szereztek nekik, hanem a dolgozó, önállóan gondolkodó nőkről állítják, mert talán nem olyan bájosak és izléseken öltözöttek, mint amazok.

Sokaknak az az ellenvetésük van a feministák ellen, hogy istentagadók és ez nőnél esunya dolog is. Én részemről is azt tartom, hogy az istenség fogalma a legszebb ideál, hisz a zord Robespier is azt mondta, ha nem lenne is, ki kellene egyet találni. Hány antifeminista nő bátran mondja ki, amit művelt ateisták is csak burkoltan érintenek, hogy nem hisznek istenben. Lehet, hogy van közöttük ilyen is, de ez nem képezi megbeszélésük tárgyát, a vallást, kivált a más vallását, minden művelt ember magánügynek tekinti, mert jól tudja, hogy mindenkinek a lelkiéletétől függ, mit gyűjt lelkében az élet rossz napjaira, hogy bírja majd a saját filozófiájával a megnyugvást megszerezni lelkének az élet bármilyen nehéz körülményei között, amikor azt neki a világ legokosabb embere sem adhatja és amit a legegyszerűbb lélek is képes magától meríteni.

Hogy a feminizmus nem egyértelmű a valóságostalansággal, bizonyítja, hogy Gisswein Sándor pápai prelátnak és kanonoknak, — ki legközelebb a feministák részéről előadást fog tartani Aradon — központja egy nagyon nagy csoport művelt nőnek, akik a mellett, hogy lelkes feministák, ugyan olyan jó gyermekeik egyházuknak.

A holnapi előadáson Glücklich Vilma fogja bizonyára rendkívül érdekesen fejtegetni, mi a mai nő kötelessége, hogy jogai is legyenek és hogy erre az előadásra mind számosabb nőnek hívja fel érdeklődését, a budapesti feminista egyesület lelkes hangú meghívó levelet küldött az aradi nőkhöz, amelyben így szólnak:

„Kell, hogy minden, a helyzetet világosan látó, öntudatos nő annak tudatára ébredjen, hogy a polgárjogok gyakorlása a nőkre nézve nem külsőség, nem hatalmi kérdés, hanem hazánk, az emberiségnek létérdeke, — az elvívő, az elpusztuló emberiség nevében kérjük, követeljük a polgárjog kiterjesztését a nőkre is. Atéztek, ezen a fejlődés útján nélkülözhetetlen lépésnek fontosságát azon férfiak, kik most népünk sorsát vezetik, kimondotta kormányunk, kimondották a nép vezetői, akik az ország demokratizálásában látják az egyetlen

biztos utat, mely a béke felé vezet, kimondták, hogy általános, titkos, a nőkre is kiterjedő választójogot követelnek, de kell, hogy mi nők is dokumentáljuk, hogy átértjük a helyzetet és hogy a nők széles rétegeire kiterjesztendő választójogot követeljük. Minden egyes nő érezze felelősségét a szörnyű pusztítással szemben, úgy érezze, mintha ő okozta volna, ha minden erejével azon nem fáradozik, hogy végre megszüntessék azt, de hiába való legtorróbb békevágunk, ha szavunknak nincsen súlya, ha a jogszolgáltatás asztalánál nem foglalhatunk helyet. Most csak azt bizonyítsuk, hogy van erőnk akarni és csakhamar itt lesz az idő, hogy bebizonyíthassuk, hogy van erőnk tette is. Mint öntudatos anyák nemcsak a világra hozni akarjuk gyermekeinket, de életben megtartani, az életnek nevelni, hogy a haza földjét ne vérükkel itassák, hanem verejtékes munkával megtermékenyítsék, öntudatos komoly munkára kész nemzedéket akarunk felnevelni, újat akarjuk építeni a pusztuló hazát, hogy boldog embereknek közös hazája legyen. Ne engedjük, hogy a világesemények hatását oly rémesen megérezze a gyermekszoba, hanem lépünk sorompóba, hogy megvédjük annak szentélyét. Érezzük kötelességeinket gyermekeink iránt, érezzük kötelességeinket hazánk, az emberiség iránt és kötelességeink teljesítésére kérjük a jogot.

— A vádlott nem bizonyíthat maga ellen. A vádat az ügyésznek kell bizonyítani.

A hadosztálybírósa ezzel befejezte Menkes kihallgatását és ötpercnél szünetet rendelt el. Szünet után a hadosztálybírósa Ujhelyi Ármín népfelkelő élmezési főhadnagy, má-

sodrendű vádlott kihallgatását kezdte meg. Ujhelyi a hadbírósa előtt elmondotta, hogy a katonai raktár részére szállított cégektől fogadott el ajándékot, de csak a szállítás lebonyolítása után. Összesen 1600 koronát kapott, de a szállítókat nem részesítette előnyben. z

Kocsiszámra tűnik el a szalonna Aradról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ha szükség lesz arra, hogy a hatóságoknak megkövetését és tehetetlenségét be kell bizonyítani, akkor klasszikusabb és vérlázítóbb példára nem kell hivatkoznia a háború czerfélé mizériáját leíró regényíróknak — mert egy regényíró fantáziájában fér csak meg a világégésnek egyik fejezete — mint arra, ami Aradon a zsirellátás körül történik. Kijelentjük, hogy Aradon van zsir bőven, de a hatóság nem tudja eljuttatni a közönségnek. A hatóságnak nincs hatalma és erőtlensége oly mértékű teszi az embereket, hogy úgy látszik, mintha direkt gunyt akarnának üzni a kétségbeesésünkből, a megkövetésünkből.

Talán két hete annak, hogy az Aradi Közlöny felvetette azt az eszmét, jó lenne, ha a polgármester a vágóhídon levágásra került sertések zsirját lefoglalná a város közönsége részére. Akkor azt mondták a szakkörök, hogy ez nem használna semmit, mert nem hoznának sértést a vágóhídra, minthogy maximális áron a hentes nem hajlandó a fehér részeket átengedni és talál ő módot arra, hogy akár falun, akár a másutt levágott sertés zsirját drágán eladja és a húst Aradra szállítsa. A hatóság nem is foglalkozott ezzel a kérdéssel és a zsirinség ma is ép olyan keserves kinja a polgárságnak, mint volt egy hónappal ezelőtt.

A múlt szombaton történt, hogy egy Szabolcsi Sándor nevű aradi lakos, aki az Atlaszféle árdrágítási perben is ismeretes szerepet játszott, azzal a kéréssel fordult a tanáchoz, hogy adjon neki engedélyt sertések levágására a vágóhídon és ha ő ezt megkapja, akkor a húst átengedi az aradi henteseknek. A tanács egyik tagja leghatározottabban állást foglalt az engedély kiadása ellen éppen azért, mert Szabolcsi ellen az Atlasz ügyből kifolyólag eljárás van folyamatban és amely valószínűleg másodfokon a tanács elé fog kerülni. Igen beható vita keletkezett a kérdésben és a tanács, hogy kitérhessen az engedély megadása elöl, úgy határozott: felszólítja Szabolcsit, jelentse be, hol vásárolja a sertéseit, van-e erre engedélye, mennyit vásárol és mennyit akar levágni. Megjegyzendő, hogy Szabolcsinak hentes iparra engedélye nincs.

Az ülés után Lőcs Rezső helyettes polgármester azonnal felhívta telefonon Barkó Ferenc vágóhid igazgatót és tudatta vele, hogy a tanács a leghatározottabban eltávolította Szabolcsit a sertésvágástól és utasította az igazgatót, hogy erre semmi körülmények között engedélyt ne adjon.

Ennek a hétnek a folyamán Szabolcsi nem is vágott sertéseket, azonban

mégis kocsiszámra szállítják az ő tulajdonát alkotó szalonnát.

Tegnap történt ugyanis, hogy egy magasrangú városi tisztviselő a Weitzer János-utcában egy kocsiszalonnát látott, amelyről megállapítható volt, hogy az teljesen friss vágású. Puhatóldozott és érdeklődött a szalonna eredete iránt és megtudta hogy az Szabolcsi tulajdona. Azonnal a telefonhoz sietett és bejelentette a

rendőrségnek tapasztalatait és azt a kérdést intézte a rendőrtisztviselőhöz, hogy talán mégis jó lenne érdeklődni vajjon Szabolcsi mire használja fel ebben a rettenetes nagy zsirinségben a szalonnát és talán módját lehetne ejteni, hogy az a közönségnek jusson.

— Tőssék írásban feljelentést tenni!

— volt a válasz a rendőrség részéről, mi a telefonbeszélgetés alapján semmit sem tehetünk.

— Hát én pedig írásban nem teszek feljelentést — mondotta igen helyesen a bejelentő ur — mert én azt hiszem, olegot tettem kötelességemnek, ha a rendőrség figyelmét a tényekre felhívom.

Nem tudjuk, hogy a rendőrségnek elég-e ez, de tudjuk a következőket: Tény az, hogy Szabolcsi mielőtt még a város tanácsához fordult volna vágási engedélyért, már meglehetősen nagy számba vágatott le sertéseket a vágóhídon. Tény az, hogy noha nincs vágási engedélye mégis igen sok szalonnája van, mert — és ez a megdöbbentő —

az aradi hentesek a vágóhídon eladják neki azoknak a sertéseknek a szalonnáját, amelynek csak a husa jut nagyéhozen a közönséghez.

Tény az, hogy a hatóság erről tud, mert Barkó Ferenc vágóhídi igazgató maga jelentette ki az Aradi Közlöny tudósítója előtt hogy Szabolcsi a vágóhídon szalonnát vásárolt és mikor az Aradi Közlöny ezt Lőcs Rezső helyettes polgármester tudomására adta azt a választ kapta, hogy a hatóság teljesen tehetetlen, kötött kezű és sajnos a tények tudomásul vétele után sem áll módjában, hogy a helyzeten változtasson.

Rossz férj — jó politikus.

— Fővárosi tudósítónktól. —

A házastársak tudvalevőleg a legkülönbözőbb okok miatt szoktak elválni egymástól. Ezerfélék lehetnek azok a körülmények, melyek boldogtalan kimenetelűvé tesznek egy boldognak indult házasságot és a legtöbb esetben az, ha az egyik házastárs hűtlenné válik. De ennél jóval érdekesebbet is produkál a sors. Egészen szokatlan például válási oknak az, hogy a férj túlságos közéleti szereplése miatt elhanyagolja az asszonykát és emiatt induljon meg egy válóper eset.

Ilyen válóper tárgyát ma a bécsi országos főtörvényszék, amelynek döntenie kellett ama kérdés felett: váló okot jelenthet-e az, hogy a férj annyira a politikai szereplésnek adta magát, hogy közben nincs elég ideje a feleségével foglalkozni. Kőkor Jenő közjegyző és felesége Z. Karolina adtak be közös válókeresetet a törvényszékhez, miután ágytól és asztaltól már évek óta különváltva élnek.

A férj a tárgyaláson elmondotta, hogy még diák korában egy szüneti nyaraláson beleszeretett egy csinos fiatal leányba, akit csakhamar még mint diák, feleségül is vett. Ez az

ő mostani felesége. A szerelmi házasságot csak hamar csalódás követte. A temperamentumok és jellemek különbözősége nemsokára elviselhetetlenné tette kettőjük számára a házasságot. Már diák korában szenvedélyesen foglalkozott a politikával és ma sem változott meg. A felesége ezt rossznéven vette tőle, mert ő csak a színház és a hangversenyek iránt mutat fogékonyságot.

Az elnök: Kit terhel tehát a választás a felelőség, magát vagy a feleséget?

A férj: Sem engem, sem őt. Egyetlen hibánk talán csak az ifjuság volt. Túlságosan korán házasodtunk. Én akkor huszonnégy éves diák voltam, önálló fiatalember, semmilyen kötelet nem ismertem és a politikáért lelkes hévvel rajongtam. Fiatal feleségem ezt nem tudta megérteni.

A feleség: Hát hogyan fürje nyugodtan azt egy asszony, hogy a férje egyáltalán nem törődik vele. Lehet-e közönyös neki az, hogy a férj minden délután a villásreggeliről öt órakor jön haza, mikor az ebéd már tizenkét óra óta várja.

Az elnök: Hát délutáni öt óráig tartottak a villásreggelik?

A férj: Nem voltak mindig villásreggelik, gyakran bizottsági ülések, menzurák és egyéb dolgok kötötték le az időmet. Sokszor előfordult, hogy az ebédidőm jóval túl, dolgaim akadnak.

Az elnök: És később, amikor már nem volt diák, bizonyára esti politikai ülések jöttek a villásreggelik helyébe.

A férj: Igen. De a feleségem a politikai ülésekről sem akart tudni.

Az elnök: Hát talán szívesen látta volna, ha a felesége is elment volna az ülésekre?

A férj: Ez szóba se került. Ő már kezdetől fogva rossz néven vette ezeket az üléseket.

A feleség: Egy jó színházi előadást, vagy egy hangversenyt jobban szeretek, mint a legszebb politikai ülést.

A férj: Én pedig a politikai törekvéseket becsülöm a legtöbbre. Éppen ebben rejlik temperamentumunk és karakterünk különbözősége, amiben nem tudunk meggyezni.

Az elnök: Ami a temperamentumot illeti azt kell hinni, hogy a temperamentumok különbözősége a házastársak között éppenséggel nem akadályozza az együttélésnek, mert egyik temperamentum kiegészíti a másikat.

A férj: Mi csak egymás mellett tudunk élni, de egymással nem.

Ezután több tanút hallgattak ki, a férj egykori diákársait, majd a törvényszék a felhozott válókok alapján elválasztotta egymástól a házastársakat, kimondván, hogy természetük különbsége tényleg olyan nagymérvű, hogy a nyugodt együttélést kizárja.

Ideiglenes kiegyezést kötött a kormány.

A Neue Freie Presse ma reggeli számában a következő — félhivatalosnak látszó — hírt közli: „Az Ausztria és Magyarország közötti kiegyezés az év végén lejár. Miután nincs kilátás arra, hogy az év végén létrejöhetnek az új megállapodások, alighanem rákerül a sor a kiegyezési provizóriumra. Az erre vonatkozó megállapodás már létre is jött az osztrák és a magyar kormány között.” Valószínű, hogy a kiegyezés ideiglenes elintézésével egy évre fogják csak az Osztrák-Magyar Bank lejárási szabadalmát is meghosszabbítani.

Gyermekgyilkos a testőrség alezredesének leánya.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bécsből telefonálja tudósítók: Bécs legelőkelőbb társaságát egy szenzációs eset foglalkoztatja. Az ügyészség Volinkofi Veszely Mária ellen, aki az arcier testőrség nemrég elhunyt alezredesének huszonöt éves leánya, gyermekgyilkosság és anyja ellen bünrészesség miatt vádat emelt. Veszely Mária az utóbbi három év alatt két gyermeket szült és mindkettőt meggyilkolta és elásta a Belvedereben.

Három év előtt, 1914 február 18-án az arciere testőrség épületének kertjében egy újszülött csecsemő hullóját találták papírba csomagolva. A rendőrség ekkor megindította a nyomozást, de az teljesen eredménytelen maradt. Három év múlva, 1917 május 17-én egy szolgáló a Belvedere kertjében egy

földdel betakart csomagot talált, amelyben szintén újszülött csecsemő holtteste volt. A rendőrség ismét nyomozni kezdett és megállapította, hogy a testőrség alezredesénél lakó leánya, Veszely Mária nemrég áldott állapotban volt. Az anya hosszú vallatás után bevallotta, hogy két gyermeknek adott életet és mindkettőt születésük után, szülei lakásában megölte és elrejtette. Az első bűnről nem tudott senki. A második gyermeket anyja tudtával gyilkolta meg, aki leányának tevében segített, nehogy a leány szegényt hozzon házára.

A leányt és anyját letartóztatták. A leány elmondotta, hogy nem tudja ki a gyermekek apja, mert több urral volt viszonya.

Vérhas Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny néhány héttel ezelőtt megírta, hogy a városban vérhas-megbetegedések fordultak elő. A közegészségügyi bizottság megállapította, hogy a vérhas nem lépett fel járványszerűleg s csupán szórványos esetekről van szó. A bizottság falragaszokon oktatta ki a közönséget a védekezés módjairól, így többek között figyelmeztette a közönséget, hogy ne egyék nyers gyümölcsöt s főleg a külvárosok lakosságának szót az a figyelmeztetés, hogy ne használja a külvárosi kutak vizét, mert főleg ez a romlott víz terjeszti a ragályt. A bizottság foglalkozott azzal a tervvel is, hogy a külvárosokban mélyfúrású kutakat létesít, de a tervet még mindig nem valósították meg, mert a városnak erre nincsen pénze.

A vérhas azonban olyan betegség, amely nem ijed meg a hatósági plakátoktól és még kevésbé szűnik meg a meg nem valósított tervektől. Így azután szépen tovább is működött a vérhas, úgy, hogy az elmúlt héten egyik hatósági orvos nem kevesebb, mint huszonöt vérhasbeteg utalt a kórházba. Valamennyit a külvárosokból. Hogy mi az oka a tömeges megbetegedésnek? Ezt már többször megállapították. A hiányos és rossz táplálkozás következtében a belek annyira összezsugorodnak, hogy kisebb fertőzés esetén a belek nem ellenállóképesekek. A hiányos és rossz táplálkozást a mai viszonyok között nem lehet megszüntetni.

Van ugyan egy mód, amellyel a vérhas-járványt, ha nem egészen megszüntetni, de korlátozni lehet s ez nem más, mint a járványkórháznak haladéktalan megnyitása. Erre szükség van, mert a rendőrség arra az álláspontra helyezkedik, hogy nincs jogában senkinek a személyes szabadságát korlátozni. Egy alkalommal olyan házban, ahol korecsma van, vérhas-megbetegedés fordult elő. Az esetet bejelentették a rendőrségnek és bejelentették azt is, hogy a korecsma bezárására közegészségügyi szempontból szükség volna, mert a korecsma-ban sok ember fordul meg és maga a korecsma-árosné meglátogatja a beteget. A rendőrség a személyes szabadságra való hivatkozással sem a korecsmát nem záratta be, sem a beteget nem vitette kórházba. Jogi szempontból a rendőrségnek igaza van, de ha a járványkórház nyitva volna, akkor a hatóság nem helyezkedtetné a merev jog álláspontjára.

Kérdést intéztünk Tisch Mór dr. városi tisztii főorvoshoz, aki tudósítók előtt megnyugtató kijelentést tett. A főorvos szerint az esetek csak szórványosak, nem is súlyosak. A legtöbb esetben összetévesztik a vérhasat a vastag béthuruttal. A járvány-kórházat azért nem nyitják meg, mert azt kolera, kiütéses tifusz és egyéb súlyos járványok esetére rezerválják.

— Nyugtalanságra egyáltalán nincsen ok, mondotta a főorvos, mert a vérhas fertőzés következtében közvetlen átviteltől származik s ezt kellő óvakodással könnyen el lehet kerülni.

H I R E K.

Megnyerik a tengeralattjárók a háborút.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Tengeralattjáróink újabb eredménye az angol csatornában, a biskayai öbölben és az Északi tengeren négy gőzös és egy tizennyolcezer tonnás vitorlás hajó.

Berlin. Johnson amerikai tengerészeti szakértő a News Republic című folyóiratban megjelent cikkében kiszámítja az entente hajóterei hiányait és a következő eredményekre jutott: A tengeralattjáró harc ennek az évnél a végén legveszedelmesebb pontjára ér az antantra nézve. Ha az entente még folytatni akarja a háborút, le kell szereznie az eddig katonai célokra használt hajókat, mivel máskülönben a kereskedelmi flotta még a legszükségesebb polgári cikkeket behozatalára sem lesz elégséges. Ha az entente hajóépítő iparának nem sikerül az év végéig az elsúlyesztések, balesetek és természetes elhasználás útján szenvedett veszteségeket pótolni, akkor a szövetségesek elvesztették a háborút.

— Románia különbékéjétől félnék Párisban. Párisból jelentik: Görögország volt bukaresti ügyvivője következőleg nyilatkozik a Journalban: A németek abban reménykednek, hogy Romániával nemsokára megkötik a különbékét. A németek hajlandók Romániának Bessarabiát átengedni azzal a feltétellel, hogy Bulgária megkapja a Dobrudzsát. A németek arra törekcszenek, hogy Ritel Frigyes herceget a román trónra ültessék és Romániát gazdaságilag uralják.

— Hantos Elemér kereskedelemügyi államtitkár. Budapestről telefonálja tudósítók: A hivatalos lap holnapi száma közli Hantos Elemér országgyűlési képviselőnek kereskedelemügyi államtitkárrá történt kinevezését, és Kuhn Béla igazságügyi miniszteri tanácsosnak államtitkári címmel való felruházását.

— Nem lesz előzetes cenzura. Budapestről jelenti tudósítók: A felhivatalos Magyar Tudósító a következő kommunikét közli: Az Ugron Gábor és Mezőssy Béla miniszterek ellen felmerült támadások kapcsán tegnap kiadott cáfolatnak egy passzusát a sajtó egy része úgy értelmezte, mintha a kormány az előzetes cenzurának általános behozatalára gondolna. Ezzel szemben a Magyar Tudósítót illetékes helyről felhatalmazták annak leghatározottabb megállapítására, hogy a kormánytól teljesen távol áll, hogy ily rendszabályhoz folyamodjék.

— Csárán István Szent István rendje. Budapestről jelentik: A király Csárán István budapesti főügyésznek saját kérelmére történt nyugdíjaztatása alkalmából sok évi hű és odaadó szolgálatai elismerésül a Szent István rend kiskeresztjét és Gál Jenő kolozsvári ítélő táblai bíró, tanácselnöknek saját kérelmére történt nyugdíjaztatása alkalmából sok évi buzgó tevékenysége elismerésül a Lipót rend lovagkeresztjét adományozta.

— Kitüntetés. A hadsereg főparancsnokság Haller József 28. vadászszázaléjbeli vadásznak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a másodosztályú ezüst vitézségi érmet adományozta.

— Nincs tüzifa Aradon. Ma délelőtt felkeresték a fakereskedők Lócs Rezső helyettes polgármestert és bejelentették neki, hogy teljesen elfogyott a tüzifakészlet és kérik, hogy a tanács járjon közbe a Faértékesítő központnál és kérje az Aradon lefoglalt famennyiség feloldását. A helyettes polgármester bejelentette ezt a tanács mai ülésén és közölte egyuttal azt is, hogy hétfőn délelőtt a fakereskedőkkel értekezletet fog tartani, ahol megbeszéljük a teendőket és Varjassy Lajos polgármestert megkérjük, hogy utazzék Budapestre és járjon el az illetékes köröknél és sürgesse a tartálytalan helyzet megjavítását.

— Választójogi gyűlés Aradon. Az aradi választójogi blokk vasárnap délután négy órakor népgyűlést rendez az általános, egyenlő és titkos választói jog érdekében. Megjelenik a népgyűlésen a függetlenségi és 48-as párt képviselőiben Holló Lajos alelnök, a demokratapárt képviselőiben Bródy Ernő képviselő, a szociáldemokrata-párt képviselőiben Bokányi Dezső, az aradi nemzetiségi párt képviselőiben Goldis László, a feministák részéről pedig Glöcklich Vilma. A gyűlés a kulturpalotában lesz.

— Házasság. Bakonyi Kálmán Acev. főmérnök, népfelkelő hadnagy, ma kötött házasságot Halnav Medivel.

— Összeírják Aradon a háztartások tüzelőanyagát. Lócs Rezső helyettes polgármester ma osztotta szét az összeírók között a szén és fabevallási ivatek és a jövő hét hétfőjén a szénösszeírás megkezdődik. Az összeírásoknak csúrtörtökig be kell fejeződniük s pénteken a szénbizottság újra összeül, hogy a vallomások alapján megállapítsa a város közönségének szén szükségletét, melyet október elsejéig fel kell terjeszteni a szénközponthoz. A helyettes polgármester ezuton is azt a kérelmet intézi minden egyes aradi polgárhoz, hogy lelkiismeretes vallomást tegyen, mindenütt a háztartás feje magáallítsa ki a vallomási ivatek, mert őt teszi a kormányrendelet felelőssé annak adataiért.

FOG- tónések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. =

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpádás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. =

FOG- kövek eltávolítása, toxas fehértése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. =

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogpedagógusoknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műsereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megeléghessék. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

MOZGOKEPSZINHAZ.

Napoleon élete és halála vasárnap az Erzsébet mozgószínházban. A kinematográfia utólérhetetlenül tökéletes produktuma ez a film amelyben a világtörténelem leghatalmasabb eseményei vannak megörökítve. A világ leghatalmasabb uralkodójának Bonaparte Napoleonnak egész élettörténete, trónrajutása, uralkodása, fogsága és halála megindító és hatalmas felvételekben. A nagy francia forradalom világrengető háborúi, a waterlooi ütközet és a Szent-Heléna fogság megrázó jelenetei elevenednek fel előttünk. Legközelebb *csütörtökön Henny Portennel a Lehullt bilincsek* című társadalmi dráma kerül bemutatásra.

* A „Tatárjárás” vasárnap az Apollóban. Az Apolló-színház hozzá van szokva a nagy sikerekhez s a telt nézőtér szinte mindnapossá vált, oly hatalmas sikert azonban ritkán aratott, mint a Tatárjárás pompás filmjével. Ez a kedves operett filmen még szebb s elragadóbb, mint a színpadon, különösen ha a főszerepekben Kossáry Emmyt és Király Ernőt látjuk. Ugy a pénteki premierre, mint a szom-

bati előadásokra elővételben elkelt minden jegy s akik később jöttek, kimaradtak a színházból. Épp ezért azt kéri az igazgatóság a közönségtől, hogy a vasárnapi előadásokra váltsa meg előlelt a jegyeket. Az Apolló pénztára délelőtt fél 11-től 12 óráig van nyitva. A délutáni előadások 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek. Az utóbbi három előadásra csak számozott jegyeket adnak ki. Hétfőn új műsor. 3

A szerkesztésért felel:

Stauber József

A Fehér Kereszt szálloda

épülete szabad kézből előnyös feltételek mellett

eladó.

Értekezni lehet hétfő, szeptember 24. délig Mayer Jenő, Központi szálloda kávéházban.

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen drága jó fiunk elhunyt alkalmából köszönetünket nyilvánítjuk nagyságos Embei Iván kir. tan. urnak és a p. ú. igazgatóság tisztviselő karának, a végtisztességen való megjelenésükért s a ravatalra helyezett koszorúért. Milesók urnak, a kartársaktól való elbucuztatásért, s mindazoknak, kik drága halottunk végtisztességén megjelentek, a ravatalra koszorút helyeztek s ezáltal súlyos fájdalommat enyhíteni igyekeztek. Ugyisintén a „Kegyelet” temetkezési vállalatnak a kifogástalan rendezésért.

Arad, 1917. szeptember 22.

Bolozni Károly és családja.

6490

Értesítés.

A m. kir. honvédelmi miniszterium országos hadsegélyező hivatalának 43689—Hd. H sz jóváhagyó tudomásával a hadiözvegyek és árva jogi ügyeit díjtalanul ellátja Dr. Kertész Miksa aradi ügyvéd, Minorita-palota. 645

Arany beváltó árjegyzék.

Egy gramm legfinomabb aranyért	K. 11.50
„ „ 18 karátos	„ 9-ig
„ „ 16	„ 8-ig
„ „ 14	„ 7-ig

Zálogcédulákat, aranyórákat, aranypénzeket és brilliánsokat tul magas áron veszek.

BRANDES órás és ékszerész

József főherceg-ut 12. szám.

Lutheránus templom mellett.

6478

Elvállal mindennemű szobafestő, szobakárpitozó, mészoló és cimfestő munkát, elsőrangú és modern klitvelben

CZEILER ISTVAN

ARAD, Weitzer János-utca 8. szám.

Apró hirdetések.

Üzletek.

Keresetetik

egy kis helyiség élelmiszerüzletnek, esetleg azonnali átvételre. Cím: B. F., Korin Áron-utca 1. 6448

Alkalmazást keres.

Intelligente

geprüfte Kinder gärtnerin, sucht für 1-ten Okt. Stelle Zuschriften am Adele Buchinger Battonya. 6493

Magyar német

kisasszony alkalmazást keres azonnalka gyermekek mellé. Levelet „Szorgalmas” jellegére kér. 6496

Mérlegképes könyvvezető,

magyar-német levelező azonnali belépésre állást keres. „Gyors és pontos” jellegére küldött sz. ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. 6496

Deutsches Fräulein

mit Jahreszeugnis wünscht Stelle zu 1-2 kleinere Kinder. Adresse in der Administration. 6450

Szép fiatal nő,

magános urhoz hárszetőnének ajánkozik. Cím a kiadóban. 6455

Úgyes nő,

női divatru üzletbe jártas, állást keres. Cím a kiadóban. 6456

Alkalmazást keres

gazdaságban 30 éves nő, román férfi igazkocsinak. Évi bér komenciával. Cím a kiadóban. 6468

Irodista nő

Állást keres. Gépirásban, levelezésben és könyvelésben jártassággal bír. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóban. 6466

Alkalmazást nyer.

Gyógyszertárban

egy polgári iskolát vezető leánykát technikai dologhoz felvesznek. Bútkó Kalmán. 6497

Intelligens,

komoly leányt keresek délutánra két nagyobb leányka mellé, zongorázáshoz értő előnyben részesül. Cím Fischer Mor ügy. porcellán-kereskedő, Neuman-palota. 6396

Bejáró mindenek között

kerestetik jó fizetéssel gyermektelen házaspárhoz azonnali belépésre. Jelentkezni Apponyi-ut 8., II., ajtó 11. 6488

Házasfelga,

megbízható és két mindenek azonnali belépésre „Hungaria” kávéházban felvételnek. 6469

Jobb házból való

tisztességes leány elárúitónéknak azonnali felvételre. Brandes D. órák és órákerész, József főherceg-ut 12. 6478

Elsőrendű gépiróné,

perfect gyorsíró, magyar és német levelezésben teljesen jártasat keresünk. Fodor és Reisinger, marnokok. 6416

Bejáróné

két személy számára való takarítások, azonnali felvételre. Weitzer János-utca 14. száma. 7000

Gépiróné és tanulóleány felvételnek Kerpel könyvkereskedésében. 6393

Tisztoséges 6413

mészáros és hentes segéd, okt. 1-re alkalmazást nyer. Stritt Ferencnél, Ujrad.

Szobaleányt

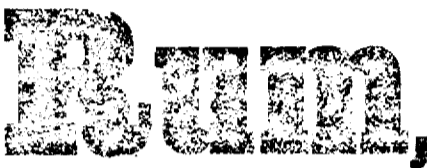
ügyeset, megbízható keres magános urinál. Cím a kiadóban. 6494

Viszketegséget,

sömör. rüh leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti

„BARNÁ ZSIR”
Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétos Dr. Flesch-féle! Kérjünk. Próbát tégely 1.60 k., nagy tégely 2.—k. Családi tégely 9.—k. Kapható Aradon, Hajós Arpad gyógyszerüzletében, Andrássy-tér 12. 7151

„HUNGÁRIA”

Likör, továbbá mindezzemű Pálinka eszenolák és kompozitók a legjobbak. Ajánlja holtj Arad:

Szemző Ártin

áruügynökség és bizományi raktára Aradon. Interurbán telefon 592 szám.

Földbirtokoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,
50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,
63 évre 4.85 annuitás 95% árfolyam
65 évre 5.56 annuitás 99% árfolyam mellett, továbbá **aradi házakra**
50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönöket folyosított, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal:

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-től
Birtokok és házak eladásra előjegyzve.

Hirdetmény.

Magyar Kir. Osztálysorsjáték

I. Sorsjáték.

Huzás 1917. évi november hó 10-én és 12-én.
100.000 sorsjegy. 50.000 nyeremény.

A magyar kir. osztálysorsjáték I. sorsjátékának sorsjegyeit megküldöttük a főárusítóknak és a sorsjegyek a mai naptól kezdve azok után megszereshetők.

A huzásokat, melyek nyilvánosak és mindenkor reggel 9 órakor kezdődnek, a „Vigadó” kis-termében (V. Vigadó-tér) tartjuk.

Budapest, 1917. szeptember 2.

A m. kir. pénzügyminiszter képviselőjében:
PÉNZINTÉZETI KÖZPONT

Schmidt s. k.

Schober s. k.

Bécsi előkelő

leánynevelő intézet

Karola v. Kastaly, Exzellenz Jihn v. Solwegen. Összekötésben egy Liceummal, továbbképző tanfolyam, nyelv, zene, ének, hevitakó, félbentlakó és bejáró diákleányok részére. Bécs első internátusa, elméleti és gyakorlati 7219

kiképző tanfolyammal a kertészetben.
Jelentkezni naponta d. a. 11-1 óráig, d. u. 3-5 óráig.
WIEN, VIII., Langegasse 65. Tel. 5299/8.

UJARADON a „Szőlővendéglő”

nagykorcsma, szép nagy kerttel,
1917. évi november 1-től

bérbe adatik.

Érdeklődők az ujaradi sörgyári irodában kaphatnak felvilágosításokat. 6470

Hölgyek, urak figyelmébe!

Már megérkeztek a legújabb női modell veleur- és filzkalapformák.

Férfi kemény- és puha nyulszőrkalapokban nagy raktár. Női veleur és filzkalap alakításokat és festéseket a legújabb modell után elvállalom.

Tisztelettel

Bittenbinder Konrad

Első aradi villanyerőre berendezett kalapgyártás
Deák Ferenc-utca 42. sz. Fehér Kereszttel szemben.

A Magyar királyi belügyminiszterium és a magyar kir. kereskedelmi miniszterium által engedélyezett, valódi **HERSKOVITS-féle citromizból készült**

CITROMIZ PÓTLÓ,

mely teljesen pótolja a most amugy is behozatal hiányában drága citromot. Kellemes íze és jóságánál fogva felülmúlja az eddig forgalomba hozott összes citrompótlókat. Egy kellemes ízű limonádéhoz egy kávés kanál, egy teához pedig 30 csepp elegendő. **Herskovits-féle citrom-pótló** kapható az összes elsőrangú fűszer- és csemegekereskedésekben. Egy kis üveg ára 1.70 korona, 1 nagy üveg ára 2.40 korona. **Viszont-elárúitónak nagy árendemény. Képviselő:**

Beth József, Heim Domokos-utca 3.

Főraktár: Arad, Deák Ferenc-u., Földes gyógyszerüzlettel szemben. Ügyeljük a Herskovits névre. 6197

